

ELŐFIZETÉSI ÁRA
„JÓ SZERENCSET” MELLÉKLETTEL EGYÜTT
EGÉSZ ÉVRE 12.— K. | NEGYED ÉVRE 3.— K.
FÉLÉVRE 6.— K. | EGYES SZÁM —.60 K.

FŐSZERKESZTŐ
DR. BISCHITZ BÉLA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, IV., (BELVÁROS) MOLNÁR-UTCA 33
TELEFON 108—00.
HIRDETÉSEK mm. SZÁMITÁSSAL DIJSZABÁS SZERINT

Irói díj 8 oldalas nyomtatott ivenként 35 K.

Közlemények átvételét csakis a forrás megnevezésével engedjük meg.

A pneumatikus bányáüzem.

Irla E. D. főmérnök.

(Folytatás)

Telhat a csekélyebb energiafogyasztás a bányász szemében fenti munkálatoknál lényegtelen szerepet játszik. „A villamosság a bányászat szolgálatában” című cikk írója maga is koncedálja, hogy a kis elektromotorokkal meghajtott furó- és réselőgépek igen sok javítást igényeltek és ezért a süritett levegővel dolgozó réselőgépek az elektromos gépeket kiszorították. Megjegyzi azonban azt is, hogy az utolsó években a gépeken javításokat eszközöltek, miáltal azok ellentállóbakká váltak és a javítások a minimumra redukálódtak. Igaz ugyan, hogy az utóbbi években, miután az elektromosság minden téren igen nagy mértékben hódított, folyton javítani próbálták a bányászat szolgálatában álló gépeket is, ámde mindmainapig ez csak még mindig kísérletezés. Hivatkozom a közelmúltban megejtett érdekes összehasonlító próbákra is, amelyeket a tisztán elektromos gépek és az elektromossággal kombinált pneumatikus gépekkel végzett próbáknál egy kincstári bányában eszközöltek, ahol kétséget kizárólag bebizonyult, hogy az elektromos gépek azon erős igénybevételnek, amelyet a bányáüzem igényel, nem felelnek meg oly mértékben, amint mai üzemek azt joggal követelik.

Igaz, hogy fenti kísérleteknél hajtóerő az elektromosság volt, azonban e példának csak azon része érdekel momentán, amely magára a munkagépre vonatkozik. A munkagép pedig pneumatikus volt.

Ezen kombinációnak van csak meg az igazi létjogosultsága a bányáüzemben, mert ha már az erőátviteli költségekben differencia nincsen, a pneumatikus munkagép maga végtelen egyszerűségénél fogva az elektromos gép felett feltétlenül előnyvel bír.

Nem egészen értem, mit gondol a tisztelt cikkíró abbeli megjegyzésében, hogy a villamos gépeknek egy további előnye, hogy amidőn a gép használatban nincsen, egyetlen része sincs romlásnak kitéve. Hiszen ha a pneumatikus gépek nincsenek használatban, azoknak sincs egyetlen része sem romlásnak kitéve. Más, ha a vonalvezetésben fel-

lépő veszteségekről szól. Ha a süritett légvezeték tömítetlen, természetesen ott levegővesztésünk van. Az elektromos vezetékben épen úgy lehetnek veszteségeink, pl. a földzárlat, földvezetés stb., amely különösen bányában jön tekintetbe a nagy nedvesség következtében. Mennyivel könnyebb a légvezeték tömítettségét megállapítani, ha a munkás egyszerűen kezével végigtapogatja a csökcsoatlásokat, azonnal megérzi, hol van rendellenesség. Az elektromos vezetékben fellépő zárlatok megkereséséhez határozottan nagyobb intelligenciával bíró munkás és megfelelő mérőeszközök szükségeltetnek. Nagyon kétséges már most, hogy épen bányában nem gyakoribb és nagyobb-e a veszteség az elektromos vezetékben, mint a levegővezetékben.

A munkagépek maguk, ha elektromossággal vannak meghajtva, a munkást föltétlenül elektromos ütésekkel veszélyeztetik, amelyek természetesen halálos kimenetelűek is lehetnek. A süritett levegővel meghajtott furógépeknél nemcsak hogy ezen eset teljesen ki van zárva, hanem a kipuffogó levegő a bányá atmoszféráját lényegesen javítja, ez a körülmény, mint a bányászvilágban általánosan ismert, mindig döntő befolyással bír a rendszer megválasztásánál. Ugyancsak felakarom hívni tisztelt cikkíró figyelmét a Bányának 8-ik számában foglalt, a salgótarjáni bányákra vonatkozó következő jelentésre:

„Ugy a Nógrádmegyei, mint a Zsilvölgyi bányák a legszebb fejlődést mutatják, a termelési quantum napról-napra növekszik. Az egyes bányákat kondenzációs gőzgéppel hajtott kompresszorokkal látták el, amelyek nemcsak arra szolgálnak, hogy a bányában alkalmazott furókalapácsokat és réselőgépeket a szükséges komprimált levegővel lássák el, hanem hogy a villamos erő kikiűszöbölésével a bányák partiális ventilátorait, a szivattyukat, a szállító és egyéb gépeket is hajtsa.”

Az országnak ezen legnagyobb bányavállalatóról bizonyára nem tételezhető fel, hogy üzemét gazdaságtalanul rendezte be.

Kétségtelen tény az, hogy az elektromosság rendkívül fontos szolgálatokat teljesít a bányászat terén, azonban ugyanakkor teljes mértékben honorálnunk kell a süritett levegőt is, mint hajtóerőt. Ennek az okát is könnyen megtaláljuk a fenti körülményben. A gépek a bányában a legerősebb

igénybevételnek vannak alávetve, mindenféle por és piszok van, mely gyakran mint nedves vagy száraz homok lepi el a gépeket. A gépek kezelését gyakorlatlan és kevésbé intelligens munkásokra kell bízni. Mindezen körülmények természetesen az egyszerű és üzembiztos pneumatikus gépek érdekében szólanak.

A fentiekben csak néhány szóval rá akartam mutatni arra, hogy a mai viszonyoknál már a süritett levegő nélkülözhetetlen a bányában és szakemberek véleménye szerint a süritett levegő bányai-üzemekben ma ép olyan fontos, mint a villamosság.

Ércvek vegyi és mechanikai szétválasztása.

Az alább ismertetett eljárás egyenlő vagy közel egyenlő fajsúlyu, szemcsés alakú összetett ércvek szétválasztását, főként pedig a kén-tartalmu ércvek kiválasztását teszi lehetővé. Az eljárás lényege pedig abban áll, hogy a legfőbb 2 mm. nagyságu szemcsékre zuzott ércet kénsav vagy másféle sav gyöngö oldata behatásának tesszük ki, amely oldat 45°C . és a forráspont között fekvő hőmérsékre van hozva. Ezen kezelés célja az, hogy a kén-érc szemcséit kén-hidrogénből álló és a szemcsékhez tapadó burok vagy hártya vegye körül, amely ily módon a szemcsék fajsúlyát mesterségesen csökkenti. Ennek folytán ezen szemcsék egy dugattyus ülepítőgép vagy rázóasztal segítségével könnyen elválaszthatók a nem kén-tartalmu ércvektől, amelyek eredeti fajsúlyokat megtartották. A fenti eljárás előnyösen úgy fogantatosítható, hogy az alkalmazott meleg folyadék körfolyamatot végezzen, ami az eljárást gazdaságossá és kényelmessé teszi.

Az 1. és 2. ábráján látható oldal- és felülnézet 3. ábrán látható felülnézet pedig az eljárás egy rázóasztallal kapcsolatban való fogantatosítását tünteti föl.

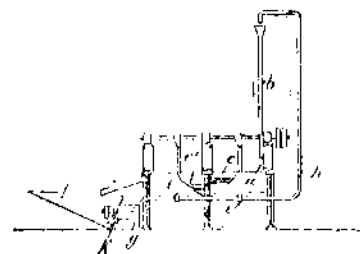
Ha a kezelendő összetett érc pl. cinkszulfid (Zn S) és ferrokarbonátot (vaspátot $\text{Fe (O}_2\text{)}$) tartalmaz, amely alkatrészek egyenlő fajsúlyal bírnak, akkor a találmány szerint kénsavnak, vagy nátriumszulfátnak $1-2\text{ g}^{\circ}$ B $^{\circ}$ erősségű oldatát alkalmazzuk, amelynek hőmérséke 45°C . és a forráspont között fekszik. A finomra zuzott és legfőbb 2 mm. szemnagyságu ércet ezen meleg oldattal összekeverjük, minek következtében a cinkszulfid-szemcsék gyorsan kénhidrogénből (H_2S) álló és hozzájuk tapadó vékony burokkal, vagy hártával vonódnak be, amely azoknak fajsúlyát csökkenti, míg a vaspát szemcséi, amelyek ilyen átalakuláson nem mentek át, eredeti fajsúlyukat megtartják. A cinkszulfid szemcséinek ezen mestersége-

sen elért fajsúlycsökkentése tehát lehetővé teszi, hogy ezen szemcsék a többiektől valamely alkalmas mechanikai berendezés segítségével igen könnyen elválaszthatók legyenek.

A vegyi reakciót, amelytől a művelet sikere függ, jelentékenyen elősegítik a kezelt szemcsék csekély méretei és az oldatnak magas hőfoka.

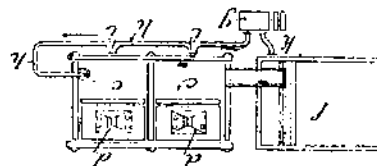
Ezen reakció, amely egy pillanat alatt végbemegy, magában a mechanikai szétválasztásra használt berendezésben is létrehozható.

Ha pl. az érc kezelésére az 1. és 2. ábrán feltüntetett dugattyus ülepítőgép alkalmazzuk, akkor a nyers ércet az (a) elosztóba öntjük és ezzel egyidejűleg a meleg oldatot is bevezetjük a (b)

1. ábra.

csövön. Az (a), elosztó elég nagy méretű arra, hogy benne a reakció végbemehessen, úgy, hogy a kén-tartalmu érc fajsúlycsökkenése, mint fentebb említve volt, egy pillanat alatt megtörténik. A szétválasztás a (c) ülepítő úgyon keresztül megy végbe és az ismert módon működő (d) dugattyu hatása által is elősegítették. A könnyebb ércrészek a folyadékáram által egy második (e) ülepítő ágyra vitetnek, honnan a legkönnyebb cinkben gazdag szemcsék az (f) gyűjtőbe jutnak.

2. ábra.

Az alkalmazott folyadék ezen gyűjtőben magában, vagy az ülepítőgép kamráiban gőz befúvása által tartható a kellő hőfokon. A folyadék

a gyűjtőből a (k) cső és (g) elevátor segítségével a (h) csőbe vezetetik, amely annak egy részét a szabályozó csapokkal ellátott (i) elágazásokon keresztül az ülepítőgép két kamrájába, másik részét pedig az (a) elosztóba juttatja. A folyadék ily módon körben mozog és az (f) gyűjtőn való áthaladása alkalmával fölmelegítettik.

Az eljárás a 3. ábrán feltüntetett rázóasztallal kapcsolatban is fogantatosítható. A meleg folyadék egy részét a (h) cső az ércet fölvevő elosztóba, másik részét pedig az (i) elágazáson keresztül az átlukgatott (j) csőbe vezet. A kiválasztott ércel együtt az (f) gyűjtőbe jutó folyadékot a (k) cső a (g) elevátorhoz szállítja, amely azt a (h) és (i) csővekbe nyomja vissza. A folyadéknak gőzzel való hevítése a gyűjtőben és az átlukgatott csőben végezhető.

THEODOLITOK

nivellálók, felállító készülékek,
tájolók, mintaszerű, preciziós
kivitelen mint különlegesség
gyártása.

(B/2269/702/685/41)

MAX HILDEBRAND

azelőtt August Lingke & Co.

FREIBERG, Sachsen 47.

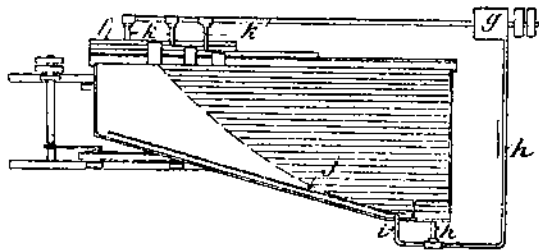
Alapított 1791.

Magyarországi képviselő:

CONRAD ÉS TÁRSA

Budapest, VI., Teréz-körut 15.

Az alkalmazott berendezések, vagyis ülepitők, rovátkolt asztalok, rázószervezetek stb. típusa szerint természetesen a folyadék vezetése és melegítése is más megfelelő módon történhet.

3. ábra.

A leírt eljárás főként a kénércseknek kint egyáltalán nem, vagy csak csekély mértékben tartalmazó ércektől való elválasztására, azonban másféle érdek szétválasztására is alkalmas. Minél nagyobbak az érczemcsék, annál erősebbnek és magasabb hőfokúnak kell lennie a használt oldatnak, amelyben a kénsav, vagy nátriumsulfát természetesen más egyenértékű anyaggal is helyettesíthető.

HAZAI HIREK.

Kitüntetés. A vajdahunyadi vasgyári munkások mult október 30-án tartott közgyűlésén Buczek József vezérigazgató felügyelőt Wilhelm Ede főmérnököt díszelnököket —

19-én adták a kitüntetetteknek.

Kiküldetés. A földművelésügyi miniszter Balás Emilt, a besztercebányai m. kir. erdőigazgatóságához beosztott m. kir. segéderdőmérnököt a selmecbányai m. kir. bányászati és erdészeti főiskola növényteni tanszékéhez tanársegédnek küldte ki.

Eljegyzések. Pfaff Gusztáv zólyombrézói m. kir. vasgyári mérnök f. hó 10-én tartotta esküvőjét Pozsonyban Schwicker Hildával, Schwicker A. ortani főreáliskolai tanár — Istvánffy László gyalári vasgyári mérnök — egyezte Boythor Paulát, Boythor Ferenc m. kir. vasgyári mérnököt Vajdahunyadon.

Téves sztrájk hírek láttak napvilágot az egyes lapokban. E szerint a Magyar Általános Kőszénbánya tatabányai mésztelepén és gépüzemeknél levő munkások, felbuzdulva a külföldi nagy sztrájkon, maguk is beszüntették a munkát s magasabb bért követeltek. Az igazgatóság — így írták a lapok — menten teljesítette a munkások követelését, hogy ezzel elejét vegye a további sztrájkoknak. Ámde más nap a központi gépüzemnél dolgozó munkások léptek sztrájkba, ugyanarra, hogy Tatáról és Komáromból katonaságot

kellett kirendelni. E hírek nyilván téves információ alapján alapultak; a társaság igazgatója kijelentette, hogy a hírekből egy szó sem igaz.

A kincstári szénbányászat. Lukács László pénzügyminiszter 50.000 koronát folyósított újabb szén-zárkutatómunkákra, amelyek Felső-Trencsénben és Nyitra megye északi részén vannak.

Itthon marad a vasérc. A porosz-sziléziai vasolvasztó-műveknek a Szepességben tudvalevőleg nagy telepei vannak, amelyekben ezernyi munkás család keres kenyeret. Ezen telepeken most nagy az izgalom. A bányák a siegerlandi vaskőegylettel állottak üzleti összeköttetésben és 15—2 millió métermázsáig terjedő vasércet szállítottak a siegerlandi vaskőegyletnek, amelynek most sikerült a porosz kormányval oly vasuti egyezményt köti, amely feleslegessé teszi, hogy a magyar vasércet Porosz-Sziléziába szállítsák. A magyar vasércről való elfordulás már most is érezhető.

Új vállalat. „Kontinentalis Die-Gasting gyár rt.” alatt új fémipari vállalat alakult Budapesten, amely egy teljesen új amerikai eljárás szerint fog fémöntvényt olyképen előállítani, hogy a megolvadt fémeket nem homokba önti, hanem megfelelő mintákba préseli, miáltal teljesen tiszta és azonnal használható öntvények kerülnek ki. A vállalat alapítókéje 300.000 korona. A vállalat vezérigazgatójává Breuer B. Armand okl. gépészmérnököt választották meg.

A Ganz-féle Villamossági Rt. mérlege. A Ganz-féle Villamossági Részvénytársaság igazgatósága legutóbbi ülésében Kögler Gusztáv vezérigazgató előterjesztette az 1911. évi zárszámadást, mely 664.675 korona 59 fillér tiszta nyereséggel zárul. Elhatározták, hogy az igazgatóság az április 27-iki közgyűlésnek 1911. évre a tavalyi 24 koronával szemben 28 korona, vagyis 7 százalékos osztalék kifizetését fogja javasolni, továbbá indítványozni fogja, hogy az alapszabályszerű jutalékok levonása után 50.000 korona a tartalékalap javadalmazására, 15.000 korona tisztviselők nyugdíjalapja növelésére fordíttassék, a fennmaradó összeget pedig multévi áthozattal együtt, összesen 120.350 korona 52 fillér értékben új számlára vigyék át.

Baleset. A zólyombrézói m. kir. vasgyárban Kubovic József művezetőnek egy gép a jobb keze fejét elszakította.

Kutifurás. A szatmármegyei Óvár községben kutat fúrnak, mert eddig a község lakói apró ciszternaszerű csapadékvíz-medencékből fedezték vízszükségletüket. A megyei tisztifőorvos rendeletére határozták el a kutifurását. A megyegyűlés a költségeket megszavazta.

A barackai kőbányák. Évekkel ezelőtt történt, hogy Arad vármegye aljegyzője több ízben kifogást emelt a közigazgatási hatóságoknál a barackai kőbányákban nap-nap után történő

Festékek és lakkok

megbízható, szolid és olcsó beszerzési forrása
KRAYER E. és TARSA BUDAPEST festék-, kence-
és lakkgyára ::

— Főraktár és iroda:
V., Váci-ut 34.
„Kraye festékudvar“

Cs. és kir. udvari szállító. Ő cs. és kir. Fensége, József főherceg udv. szállítója. A m. királyi állanivasutak, állami, gép- és vasgyárak, az összes waggongyárak, Budapest főváros szállító.

(B/2139/746/52/11)

robbantások ellen. A feljelentés szerint a dinamit-robbantások a bánya körül lakó szőlőbirtokosokat állandóan veszélyeztetik, minek következtében az alispán — természetesen évekig tartó hivatalos eljárás után — betiltotta a további veszedelmes robbantásokat. A bánya ilyenformán kénytelen volt üzemét beszüntetni s a nagyszámu munkáscsalád kenyér nélkül maradt. A bánya tulajdonosai, a Gál és Tyrnasiv cég a betilást megtellebezte a kereskedelemügyi miniszterhez, aki leküldte műszaki megbízottjait. Mihamar kitünt, hogy a szomszédos gazdák semmiféle veszélyben nem forognak a robbanások miatt. A miniszter a jelentés alapján megsemmisítette az alispán határozatát, a céget visszahelyezte jogaiba. A cég most százezer korona erejéig kártérítési pört indított Arad vármegye ellen.

A Ganz-féle villamossági rt. Romániában. Szakkörökben hire jár, hogy a Ganz-féle villamossági rt. Romániában új villamossági gyárat fog alapítani. Ganz-féle gépgyárnak már hosszabb ideje működik egy főktelepe Romániában.

A vaskóhi bányákról annak idején már megemlékeztünk. Ezen bányaktudvalevőleg a nagyváradi latin szertartású püspökség birtokán vannak; mióta azonban kisüzemre bérbeadták őket, parlagon hevernek. Ujabbán Széchenyi Miklós püspök élénken érdeklődött a bányák sorsa iránt, újból megvizsgáltatta őket szakértőkkel s tárgyalásokat kezdett több nagy vizipari vállalattal. A kutatások és tárgyalások jó eredménnyel végződtek, úgy hogy a püspöki jószágkezelőség szakembereiből és az ajánlattevő vállalkozók szakértőiből álló bizottság szállott ki a helyszínére, hogy meggyőződjenek a vas- és márvány-telepek értékéről. A bányák kiaknázásához elsősorban a vaskóhi vasut kiépítése válnék szükségessé.

Iparsódenaturáló-telep Fiumében. A magy. kir. sójüvedék vezérügynöksége a fumei szabad kikötőben lévő Mária Valéria molói vasbeton-raktár pincéjében tengerisó-tartalékraktárt és iparsódenaturáló-telepet létesít. E célból bérbe vett a fumei kikötői raktárakat kezelő részvénytársaságtól egy hatalmas raktárt, amelynek átalakítását és berendezését megkezdi, mihelyt az építkezéshez megnyeri a hatósági engedelmet.

A magyar-osztrák kénkorond-díjzabás a folyó évben átdolgozás alá került. A díjzabási munkálatok annyira előre haladtak, hogy előre láthatólag f. év április hó 1-én az új díjzabást kiadhatják.

A selmei főiskolai államvizsgák. A bányászati főiskolán folyó hó 18-án, 19-én és 20-án voltak a szóbeli államvizsgák. Az államvizsgálatra

négy vaskohász és hat bányász mérnökjelölt jelentkezett. A vizsgálatok elnöke Fodor László dr. főiskolai rektor, miniszteri biztos; kissármási Máté Sándor miniszteri tanácsos; vizsgálóbizottsági tagok: a főiskola tanarai, továbbá Gyürky Gyula, a rimamurány-salgótarjáni r. t. bányagazgatója, Nikl János bányatanácsos és Cséti Róbert, a magyar acélárugyár r. t. igazgatója, mint kiküldött szakférfiak.

A diósgyőri vas- és acélgyár a telepéről a salakhányásra vezető — eddig emberi, illetve lőüzemmel kezelt — iparvasutját gőzüzemre alakította át.

Adomány. Dr. Buchrucker Lénárt, a szerencsés Rudai 12 Apostol bányatársulat igazgatója, a gurabárai és muszári iskolák szegénysorsu tanulóinak felruházására 1200 koronát adományozott.

A zólyombrézói vasgyárból. Amint értesülünk, igen üdvös és célszerű intézkedéseknek bizonyultak a zólyombrézói m. kir. vasgyárhoz tartozó és Allender Henrik m. kir. főbányatanácsos, jelenleg a diósgyőri m. kir. vasgyár főnöke által alapított s az ő nevével elnevezett: Henrik-telepi vizgáz-forrasztási csőgyár berendezései és felszerelései. Roppant nagy mennyiségű megrendelés vár kielégítésre vízvezetéki, különösen pedig Kissármásra szállítandó gázcsővekre. Az egész vasgyárban általában olyan üdvös átalakításokat foganatosítottak, különösen a vízi erők intenzívebb kihasználása tekintetében, melyek a gyár jövedelmezőségét hosszú időre biztosítják. A gyár jelenlegi vezetője, Spannbauer Rezső főfelügyelő, aki fáradhatatlan tevékenységet fejt ki úgy a gyár fejlesztése, mint a tisztviselői kar és a munkásság jólétének biztosítása körül.

Magyar robbanó anyaggyár rt. április hó 14-én, Pozsonyban tartja rendes évi közgyűlését a következő napirenddel: Az igazgatóság jelentése. Az 1911. évi számadásnak és mérlegnek a felügyelőbizottság jelentésével való előterjesztése, a számadások megvizsgálása, a mérleg megállapítása. Az üzleti eredményfeletti határozathozatal. A felmentvénynek az igazgatóság és a felügyelőbizottság részére való megadása. Választás az igazgatóságba és a felügyelőbizottságba. Netáni indítványok.

A Lapp Henrik-féle mélyfurások, bányatelepek és mélyművek rt. március hó 28-án rendkívüli közgyűlést tart a következő napirenddel: A részvénytőke leszállítása 250,000 koronára, a részvények lebélyegzése által 1000 koronáról 500 koronára. Az alapszabályok megváltoztatása. Az igazgatóság lemondása és új igazgatóság választása. A felügyelőbizottság lemondása és új felügyelőbizottság választása.

MŰSZAKI és GÉPIPARI RÉSZVÉNYTÁRS. Budapest, V., Alkotmány-utca 25.

•• Szivattyúk minden célra. Tűzoltó fecskendők. ••
Műszaki cikkek: gummi- és asbest-árúk minden célra.
Kenőolajok, tisztítógyapot, gépsziják. Robbanámentes acetylen bányalámpák.

Telefon 153-11.
168-00.

(B)3146/731/52)

MOTOROK.

Az „Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület“ körnöcbányái osztálya március hó 9-én tartotta rendes gyűlését, melyen különösen a bányászati és vele rokon ágazatoknál alkalmazott tisztviselők gyermekei részére létesítendő „nevelési alap“ ügyében indítandó mozgalmat beszélték meg.

A gyűlés elhatározta, hogy felkéri az anyaegyesületet, hogy a nevelési alap létesítésénél ügyét tűzze, ki a f. é. rendes közgyűlésen tárgyalásra, egyben pedig megkereste az összes vidéki osztályokat is, hogy ezen kérdést beható tanulmány tárgyává tegyék, körükben propagálják és hasonló értelemben irjanak fel az anyaegyesülethez, mint a körnöcbányái osztály.

A napirend után *Grünhut Gyula* előadást tartott a „Gyémántkorona nélküli mag-mélyfúrógépekről“, melyeket a Ludovika- és Nádor-aknak vízmentesítési munkálatánál alkalmaztak.

Gyűlés után társasvacsora volt a „Szarvas-szálló“ éttermében, melyen az osztály tagjain kívül hölgyek is vettek részt. *Reitzner Miksa*, ny. miniszteri tanácsos, az osztály tiszteletbeli elnöke, a meghívásnak nem tehetett ugyan eleget, de megleghangu levél kíséretében egy kosár gyönyörű virágot küldött az estélyen jelen lévő hölgyek részére. A vacsora alatt több felköszöntő hangzott el, utána pedig felcsendültek a szép bányásznoták. Ahol pedig jókedv és cigány van, ott nem maradhat el a tánc sem. Jóval éjjél utánig maradt együtt a legkedélyesebb hangulatban a társaság és az első, igazán sikerült társasestély, melynek kezdeményezője *Schwartz Gyula* bányatanácsos, az osztály új elnöke volt, azt bizonyította, hogy a kollégiálitás ápolására irányuló ezen lépését osztatlan örömmel fogadták az egyesület tagjai.

Szénforgalom. A Máv. vonalai mentén fekvő köszénbányák február hó 25-étől március hó 2-áig terjedő héten, hat munkanap összesen 15.765 kocsirakomány szenet adtak fel; kocsirakomány: mint előző héten és 4707 kocsirakománnyal többet, mint múlt (II/26-tól III/4-éig) időszakában. Egy-egy munkanapon átlag 2627 vasúti kocsit raktak meg; 167 kocsival többet, mint az előző hét egy-egy munkanapján.

✂ KÜLFÖLDI HIREK. ✂

A nagy bányászsztrájk. A bányamunkások bérminimumáról szóló törvényjavaslatot az alsóház elfogadta. A kormány azonban mégsem érheti el célját, mert a javaslat boterjesztése óta akcióba lépett Balfour, az ellenzék egykori vezére, aki a törvényjavaslatot a kormány megbukátására szeretné felhasználni. A munkások is olyan újabb követeléseket támasztottak, amelyeknek kielégítésére nem is vállalkozhatik a kormány. Ezek a nehézségek minden valószínűség szerint arra az elhatározásra kényszerítik a kormányt, hogy a törvényjavaslatot visszavonja s a két hét óta tartó óriási harcnak szabad folyást engedjen. — *Clevelandban* a puhaszén-bányák tulajdonosai és munkásai közös értekezletet tartot-

tak, amelynek lefolyása után a bányamunkások szövetségének elnöke kijelentette, hogy a puhaszén-bányákban a sztrájk — mely mintegy 50.000 bányászra fog kiterjedni — ez év április 1-én fog kezdődni, ha a munkások követeléseit nem teljesítetnek. — *Ausztriában* a bányamunkások között mozgalom észlelhető. A cseh szénbányaterületen 29.738 ember közül 8372 hiányzott.

Szerencsétlenségek. Ratibor közelében a *Huleini Oszkár-bányában* az aláömlő törmelék három bányászt eltemetett. Mindhárom bányász meghalt. — *Az orosz Italiánka bányában* történt gázrobbanásról ujabban jelentik, hogy a robbanás okát még nem tudják. A munkások között óriás rémület támadt és vonakodnak a szomszéd bányákba lemenni, mert újabb szerencsétlenségtől félnek. A bányában a legemibb biztonsági intézkedéseket sem tették meg. Az Italiánka bányában években három katasztrófa

amelyeknek száz emberélet esett áldozatául. A nyárból eddig ötvenhárom holttestet és huszonhárom súlyosan sérült munkást hoztak ki, de valószínű, hogy még legalább száz munkás van a mélységben. A bánya igazgatóját letartóztatták. A mentést nagyon megnehezíti az, hogy mentőeszköz egyáltalán nincs. — Nagy szerencsétlenség történt *Arenusában* is. A *Mac Courtin-féle oklahomai szénbányában* robbanás folytán tüz keletkezett, amely száznyolcvan bányászt zárt az égő bányába. Az eddigi megállapítások szerint az elpusztult bányások számát 105-re szik. Eddig négy holttestet hoztak elő. Ezeket az égési sebek annyira eltorzították, hogy felismerhetlenek. A kormány bányászakértői kijelentették, hogy nincs remény arra, hogy a Mac Courtini bányákban eltemetett bányászokat meg lehessen menteni.

Oroszország nem engedi meg a platina exportálását. Az orosz kereskedelemügyi miniszter rendeletet bocsátott ki, melyben megtiltja a nyers platina kivitelét Oroszország területéről. Ismeretes, hogy Oroszországból vannak a legnagyobb és legtermékenyebb platinabányák és az egész világon az itt bányászott platinát dolgozzák fel ipari célokra. Az orosz kormány említett rendelkezésének az a célja, hogy az ország területére koncentrálja a platinaipart. Német gyárosok pétervári nagykövetük útján megkísérelték a rendelet visszavonását kieszközölni, de ennek a diplomáciai közbenjárásnak nem volt semmi eredménye. Jövőben tehát Oroszország fogja ellátni az egész világot platinából készült tárgyakkal.

Uti bőröndöt

és egyéb finom bőrárut legelőnyösebben vásárolhat a készítőnél

Csángónál

Budapest, IV., Múzeum-körút 5. — Telefon 67-00.

Grand Prix aranyérem Páris.

Olcsó szabott árak. A cím fontos.

(B/5832/611/24)

✠ KÖNYVSZEMLE. ✠

Dr Barlai Béla Tüzeléstana.

A napokban jelent meg Dr Barlai Béla, a selmecbányai Bányászati és Erdészeti Főiskola tanárának „Tüzeléstana“, újabb tanubizonyoságot adva a jeles selmeci tanári kar sérény, szorgos munkálkodásáról. A közelmúltban ez a hamadik nagyszabású tudományos munka*), melyet a selmeci főiskolai tanári kara a sajtó alá bocsított.

E nagy szakirodalmi munkásság kellő méltánylásához tudni kell, hogy a selmeci tanárokat hivatásuk annyira lekötötte, hogy könyvek írására a fennmaradó kevés szabad idejüket is kénytelenek feláldozni. S így „akénytelenül is feltámad bennünk a gondolat: vajjon érdemes-e így nagy munkára fordítani azt a csekély szabad időt? Hisz anyagiak nem vezethették a szerzőt eme mű megírásában, tudva azt, hogy éppen a kohászati munkák a legkevésbé keresettek. Itt csakis a szak és a saját szakmabeliek iránti nagyfokú szeretet vezethette a szerzőt a mű megírásában, mellyel tankönyvet adott a selmeci ifjuságnak és becses kézikönyvet a künn levő kohásztársadalomnak.

Hogy micsoda értéket képvisel egy ilyen munka a hallgatóság szemében, azt talán felesleges fejtegetnem azok előtt, kik négy évet töltöttek a főiskola falai között, kiknek velem együtt még a magyarázat után írt rövid, nem eléggé részletesen tárgyaló jegyzetből kellett készülniük s azt az amugy is rövid időt mindefféle jegyzetek írására kellett elpazarolni s még ilyen áldozatok árán sem voltak teljesek e téren szerzett ismereteik, ha csak az idegen irodalomhoz nem fordulnak. De ezt meg viszont a hallgatók kispercentje teheti meg — anyagiak, idő és nyelvismeret hiányában — hogy külföldi szakmunkákhoz forduljanak. S most ezzel a munkával mindez el van kerülve s benne a magyar kohász-ifjuság oly tankönyvet nyert, mely tömörségében, terjedelmében és áttekinthetőségében bátran kiállja a versenyt bármely külföldi hasonló munkával és a magyar kohászati irodalomban pedig első helyet foglal el, nemcsak mert első ilyenmű munka, hanem, mert minden tekintetben kielégítő. És azt hiszem, osztoznak szerény nézetemben az üzemben lévő kohász-kollégáim is, kik becses kézikönyvet nyertek e munkában.

*) Szentiványi Gyula: Bányaméréstana; Réz Géza: Bányamiveléstana; Kövesi Antal: Grafosztatikája; Dr Barlai Béla: A vas metallurgiája.

Maga a munka felöleli a pirometerek, tüzelő anyagok elégetése, a tüzelési nemek, a tüzelésre szolgáló berendezések és a tűzálló anyagok részletes ismertetését.

A bevezető részben tárgyalja a hő, hőmérséklet, fajmeleg, hő okozta halmazállapotváltoztatás fogalmát. Majd a különféle rendszerű pirometereket, nevezetesen a lég-, higany- fémpirometereket; piroskópokat; kalorikus-, optikai-, elektromosellenállás- és hőelektromos pirometereket. Mindezeket a gyakorlati életből vett számos példával illusztrálva.

A bevezető részen kívül, mely az imént felsoroltakat tárgyalja, a mű három részből áll. Az első részben a tüzelő anyagokat, mint a fa, faszén (ennek legelterjedtebb gyártási módzatait), tőzeg, barnaszén, kőszén, koks, koksizálás üzemmenetét a különféle rendszerű koksizemencékkel tárgyalja. Folyékony, természetes és mesterséges gázalaku tüzelő anyagok, mint földgázak, torokgázak; világító gáz, regenerátor gáz, különféle rendszerű regenerátorok szerkezeti leírását és működését; a vizgáz és a Dowson-gáz előállítását és előállítására szolgáló gázfejlesztőket. Nemkülönbön itt tárgyalja a szilárd és gázalaku tüzelő anyagok elégetéséhez szükséges levegő mennyiség kiszámítását; szilárd és gázalaku tüzelő anyagok elégetéséből keletkezett égéstermékeket; szilárd-, folyékony- és gázalaku tüzelő anyagok hőhatásának és fűtőértékének meghatározását számítás és kalorime-

Bányaiskolai jeles végzettséggel és nagy gyakorlattal bíró

szénbánya üzemvezető,

önállóan mér és adminisztrál **állást keres.**

Beszél magyar, német és szláv nyelven. — Ajánlatok „ÜZEMVEZETŐ“ jelige alatt a kiadóba. (03/12)

Fiatalt, nőtlent üzemvezető

bányamérnökök **több évi praxissal** **állását óhajtja változtatni.**

(Csakis szénbányászattal foglalkozó társulatokhoz pályázik. — Szíves választ „Ka 2“ alatt a kiadóhivatalba kér. (404/792/13)

SZIVATTYUKAT és

MÉRLEGEKET

gyárt mint különlegességet és legnagyobb raktárt tartó épület- és diafragma-szivattyukban

GARVENSWERKE

WIEN, II., HANDELSQUAI 130.

(B/96/114/4)

ÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

trálás útján; a különféle rendszerű kalorimétereket. Továbbá a tüzelő anyagok pirometrikus hőhatályának meghatározását.

Ebben a fejezetben tárgyalja még a szilárd tüzelő anyagok elégetéséhez szükséges különféle rendszerű rácsokat, mint a sík-, lejtős-, lépcsőrácsokat és a mechanikus tüzelési módok közül egyenlánytat, a szénporral való tüzelést. Tüzelési készülékeket a folyékony- és gáztüzelő anyagok részére.

A Siemens-féle regeneratív tüzelést, a váltogató szelepek leghasználtabb típusait; a rekuperatív tüzelést. Az égéstermékek elvezetését, a kéményt, a fuvógepeket, a gőzfúvók szerkezetét. Itt tárgyalja még a tüzelések vizsgálatát és a tüzelési anyagok megválasztását.

A második részben a rács és gáztüzelésű lángkemencéket. Ez utóbbinál kár, hogy csak főbb vonásokban ismerteti és nem hatol a részleteibe, mint a többi kemencék leírásánál.

A rács és gáztüzelésű lángkemencék közül az aknás pesteket, a vasnagyolvasztót, a nyersvas megömlesztésére szolgáló kupolókemencét, pörkölő pestet; a rács tüzelésű lángpesteket, a gáztüzelésű Martin-kemencét, a Pietzka-, Siemens-, Weardale-, Bicheroux-féle kemencéket, a regeneratív tüzelésű tégelypesteket, az indukciós és fényvies elektromos pesteket.

Végül az utolsó fejezetben a tűzálló anyagokról szól általában. A dinasz, samott és a magnezit tűzálló anyagok viselkedését, a különféle összetételű fűrdővel szemben; a tűzálló anyagok főalkatrészeit és azok használhatóságát a különféle kemencék különböző helyein.

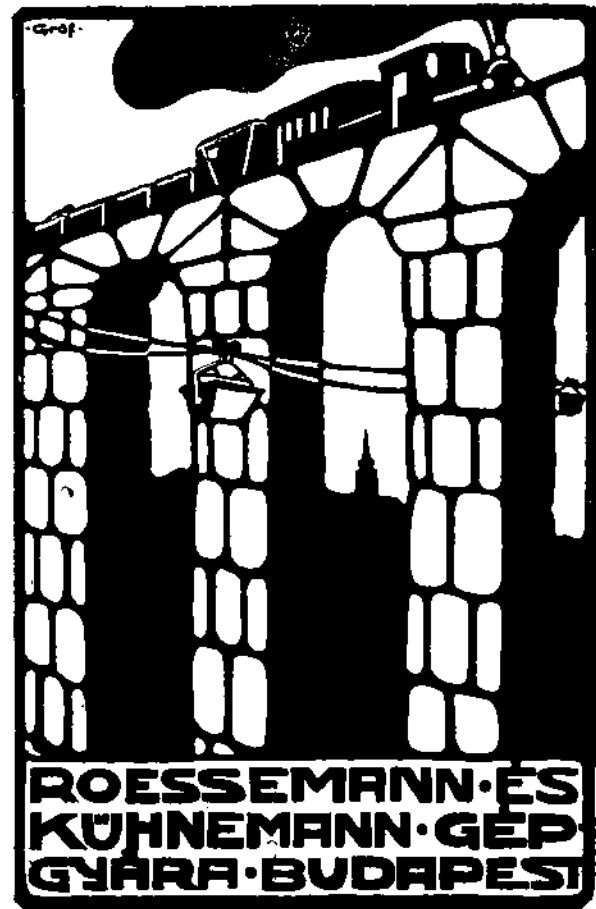
Ami a mű kiállítását illeti, felesleges minden dicséret. Különösen az ábrái szép tiszták és élesek. Mondhatni, hogy kiállítás tekintetében felülmúlja akár melyik fővárosi modern nyomda termékét. A kiadó különben a bányász és kohász körökben jól ismert, jó hírnevű cég, úzv. Joerges Ágost. Tekintettel a mű elég terjedelmes voltára, az ára nem is oly nagy. Mindössze 12 korona. Megrendelhető a szerzőnél, Dr Barlai Béla főiskolai tanár, Selmezbánya, „Bányászati és Erdészeti Főiskola“ Vaskohómérnöki tanszék) vagy a kiadónál.

A szerző ezen munkát 5 kötetre tervezte, melyből a Vasmetallurgiája és a Tüzeléstan megjelent. A következő kötetek: A nyersvasgyártás és öntészet (III.), Acélgártás (IV.), Hengerlés (V.)

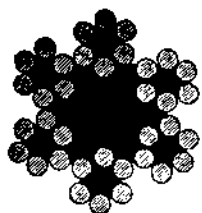
Most pedig azon óhajjal zárom rövid ismertetésem, hogy minél előbb megérjük eme, valóban nagyszabású munka többi köteteit.

Bányamérnök.

A szerkesztésért felelős Dr. Bischitz Béla.

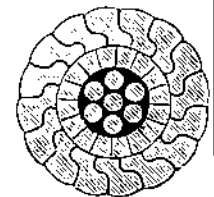
Mindenütt kapható darabonként 70 fillér árban.

Felten és Guilleaume

kábel-, sodrony- és sodronykötél-gyár
részvénytársaság

Budapest, V., Vizafogó 1460. szám.

Ólomkábelek. Villamvilágítási vezetékek. Sodronykötelek.

Elektrolytikus vörösrézhuvalok, okonítvezetékek, szerelvények stb.

(B/2095/619/25.)

Ajax prakfalvi gyorsesztergaacél.

(1042/744/52)

Magyar királyi államvasutak igazgatósága.

75916/912 A I. b.

Pályázat.

A magyar államvasutak igazgatósága pályázatot hirdet.

300 forgalmi díjnoki állásra.

A forgalmi díjok kettő korona ötven fillér díjban részesül.

E kezdő napidíj minden egyes szakvizsga letétele 20 fillérrel felemeltetik s így azoknak, kik mind három szakvizsgát letették, napidíja 3 korona 10 fillérre emelkedik.

Hat hónap leforgása alatt köteles az előirt 3 szolgálati átvirdai, forgalmi és kereskedelmi szakvizsgát letenni.

E hat hónap alatt forgalmi díjoknak rendszeres besztása nem lesz, hanem ezt az időt a szükséges gyakorlati ismeretek elsajátítására fordítja.

A szakvizsgák sikeres letétele után forgalmi díjokok önálló, rendszeres szolgálati beosztást nyerne s lehetőség szerint egyéni önálló szolgálattétel után 1913. évi szeptember hó elsején a vasuti tisztképző tanfolyamra fegnak berendeltetni. A tisztképző tanfolyam sikeres elvégzése, valamint a képesítő vizsgálat letétele után legközelebbi májusi, illetve novemberi általános tisztviselői és tisztviselő-gyakornoki kinevezések alkalmával 100 korona havidíjjal hivatalnok-gyakornokká neveztetnek ki egy legrosszabb esetben másfélévi gyakornokoskodás és a tényleges katonai szolgálat teljesítése, vagy a hadkötelezettség alóli végleges felmentés után 1600 korona évi kezdő fizetéssel és a szabályszerű lakáspénzzel, esetleg természetbeni lakás élvezetével hivatalnoki kinevezetetésben részesülnek.

E kilátásba helyezett határidők betartása magyar királyi államvasutaktól nem követelhető.

Forgalmi díjokká csak az vehető fel, aki legalább valamely főgimnázium, főreáliskola, vagy ezekkel egyenrangú tanintézetben végbizonnyítványt (érettségi bizonnyítványt) nyert és amellet az 1907. évi XLIX. t.-c. alapján kiadott törvényerővel bíró vasuti szolgálati rendtartás 5. szaknak a) e) pontjaiban előirt feltételeknek megfelel.

Nős egyén forgalmi díjokká fel nem vétetik.

A felvételt sajátkezűleg irt és aláirt folyamodványban kell kérni. A folyamodványhoz csatolandó szüiletési anyakönyvi kivonat, érettségi és erkölcsi bizonnyítvány. Közlendő ezenkívül a folyamodványban a folyamodónak valamely alkalmazottunkkal netalán femálló rokonsági viszonya véderőhöz való viszonya azonkívül megemlitendő.

a folyamodó magyar nyelven kívül még milyen nyelveket beszél.

A folyamodók nőtlen állapotukat, saját korábbi foglalkozásukat, valamint éde. atyjuk jelenlegi, esetleg elhunyt édes atyjuk volt foglalkozását igazolni tartoznak.

Az összes felsorolt kellékek igazolására annál nagyobb súly helyezendő, mert szabályaink szerint, ha az alkalmazott a szolgálatba való felvételnél oly körülményt titkolt el, mely felvételnek akadályul szolgált volna, szolgálatból elbocsátható.

Azok a folyamodók, kiket alkalmazni kívánunk, magyar királyi államvasutak igazgatóságánál tartandó vizsgálatnak tartoznak magukat alávetni. A vizsgálat a testi alkalmatosságot megállapító orvosi vizsgálatból és a szellemi alkalmatosságot megállapító bizottsági vizsgálatból áll.

Az átvirdai díja négy korona s ezenkívül az átvirdai bizonyítvány egy koronás okmánybélyeg szükséges.

A vizsgálatról a folyamodók tartoznak az erre vonatkozó érte. megjelölendő időben és helyen pontosan megjelenni s az orvosi vizsgálatért a 4 korona díjat az 1 koronás okmánybélyeggel együtt vizsgáló orvosnak átadni.

A felveendő forgalmi díjokok beosztási helyét az igazgatóság egész vonalhálózata bármely állomásán maga jelöli meg s nem zárja ki azt, hogy a felveendőik ily állomásokra figyelembe ne vétessenek.

A felveendőik előreláthatólag legkésőbb folyó évi 15-ig tartoznak szolgálattételre jelentkezni.

A kellően felszerelt és szabályszerűen bélyegzett folyamodványok legkésőbbben folyó évi március hó 25-ig a magyar királyi államvasutak igazgatóságának személyzetiügyi (A. I. b.) osztályánál (Budapest, VI., Andrássy-út 73. sz.) nyújtandók be.

Budapest, 1912 március hó.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága.

B/935/704/22.)

HAZAI GÉPGYÁR R.-T.
(Sangerhausen-Eisele)
BUDAPEST, V. KER., VÁCI-UT 152.

(3709/598/19)

Gyártmányok elsőrangú és legmodernebb kivitelben:

kompressorok, vacuumszivattyúk, dugattyus- és és rotációs szivattyúk, gőzgépek, kondensátorok, gőzkazánok, tulhevitők, economiszerek, vitzisztítók, gáztartályok, esővezetékek, közlőművek, mindennemű öntvények, stb.

**Mélyfuró és kutfuró
:: szerszámokat ::
legjobb kivitelben gyárt**

FONÓ MIKLÓS

IRODA ÉS MINTARAKTÁR:
Budapest, IX., Lónyay-utca 49
TELEFON 140-10.

Sürgöncim:
**Fonomik Budapest
Gyár: Erzsébetfalva**
(B/3279/687/13)

König és Társai

Telefon Kísé műintézete Telefon
127-65 BUDAPEST, 127-65
VII., Wesselényi-utca 54.

KLISÉKET

árjegyzékhez valamint képes
folyóiratokhoz művészi
kivitelben gyorsan és pon-
tosan szállítunk.

Fényképfelvételeket úgy helyben
mint vidéken pontosan eszközölünk.
Árajánlatokkal szívesen szolgálunk.

I. K. Smit & Zonen Amsterdam (Holland).
Plantage Middelaan No. 12.
Név: CARBONSMIT AMSTERDAM.
A. B. C. CODE 4/e. és 5/e. ED. (3349/805/10)

Carbon (fekete gyémánt) és Boort (teher gyémánt)
mélyfurásokhoz és más ipari célokra.
Megtekintésre és kiválasztásra küldünk küldeményt.
Ismertetés a CARBON és BOORT-ról rendelkezésre áll.

SZULTÁNFORRÁS

BŐR- ÉS DÚS LITHION TARTALMÚ
GYÓGYÍTÓ és ÜDÍTŐ ÍTAL.
KIVÁLÓ HÚGYHAJTÓ és HÚGYSAVOLDÓ
KUTKEZELŐSÉG: EPERJES.

Megrendelhető a Magyar Ásványvíz Forgalmi és
Kiviteli R.-T.-nél, Budapest. — Telefon 162-84.

(B/2270/728/22)

IDOMVASABLAKOKAT
készít

FARKAS és TÁRSA vasszerkezeti
gyár

BUDAPEST
VI. ker.,
LEHEL-U. 8.

**Tiefbau- und
Kälteindustrie-A.-G.**
vormals: GEBHARD & KÖNIG
NORDHAUSEN.

**Brüsszel 1910
GRAND PRIX**

Elvállal szavatossággal a teljes sikerért aknamé-
lyítérek vizbő és vízórétegekben javított fagyasztó
eljárással. 52 kész fagyasztott akna Angliában,
Németalföldön, Ausztriában, Orosz- és Német-
országban. 30 további akna jelenleg munkában.

Mélyfurások kivitele gyémánt- és pörölyfurással
bármely kőzetben és minden mélységig.

Különlegességek!

ABONYI ARTUR

műszaki nagykereskedés

BUDAPEST, V., SZABADSÁG-TÉR 18. (Tőzsde-palota)

Mindennemű műszaki és elektrotechnikai cikkek legjutányosabb beszerzési forrása.

(1688/799/12)

„Hermazitin“ kazánkő elleni szer
„Hermaion“ rozsdavédőanyag
„Fraissinet“ szabadalmazott hőléginjektor
koromfuvókészülék

„Axit“

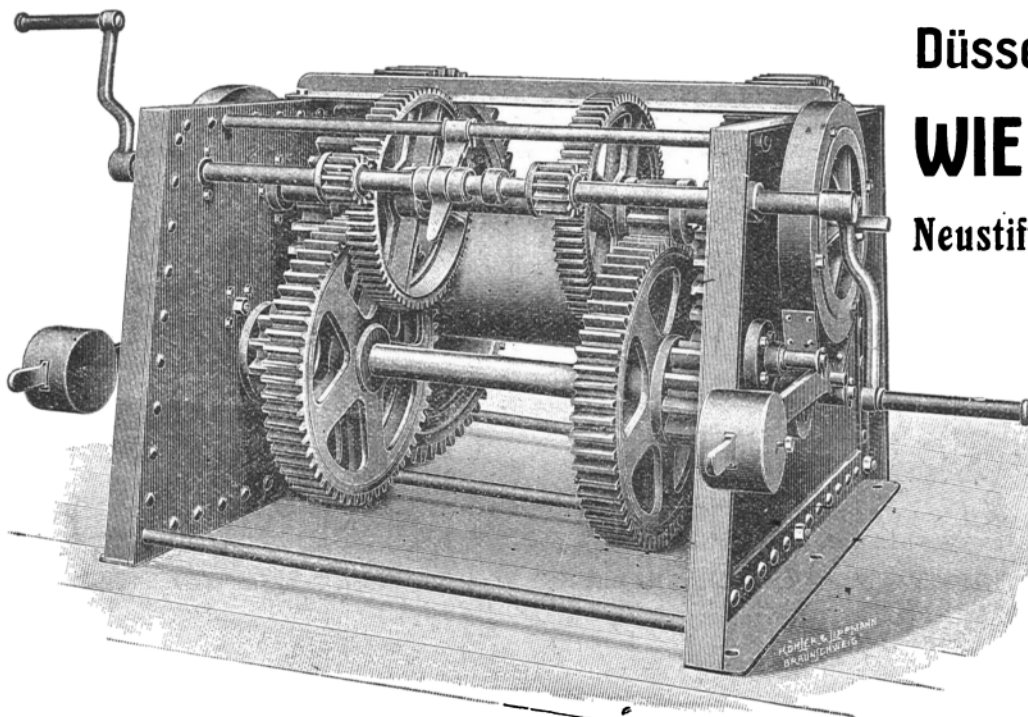
a 'egjobb merev gépszir kizárólagos elárusítója Magyarország és Ausztria részére.

Különlegességek!

„Hadeŕ“-jelű kézi-emelőbakok

szerelési célokra bányahatósági előírás szerint

HEINRICH de FRIES G. m. b. H.

Düsseldorf 76/a.

WIEN, VII/3.

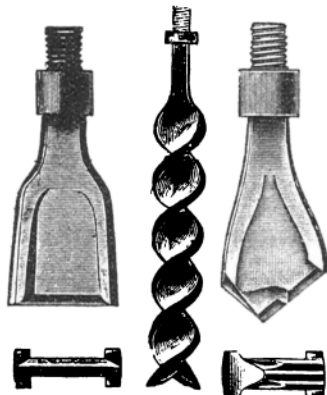
Neustiftgasse III/26.

Kérje 76. számú árjegyzékünket.

Kérje 76. számú árjegyzékünket.

Azonnal szállítható 600-tól 15,000 kilogramm hordképességig közvetlenül a doboz mérvé.

(686/10)

Furókészülékek

és teljes furóberendezések

földrétegek megvizsgálására és mélfurásokhoz bármily kézi és gépüzemre.

A 117. számú katalógust érdeklődőknek beküldjük.

Tiefbohr-Maschinen- und Werkzeuge-Fabrik Nürnberg

HEINRICH MAYER & Co.

NÜRNBERG-DOOS.

(191/756/52/11)

Ha érdeklődik, ha rendel,**sziveskedjék „A BÁNYÁRA“ hivatkozni!**